

ISBN: 978-605-7949-84-4

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 172

Düşünce - İnceleme

Editör
Yusuf Genç

Kapak
Harun Tan

Düzeltili
Cihan Aldık

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Eylül 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Matsis Matbaa Hizmetleri
San. ve Tic. Ltd. Şti
Sertifika No: 40421
Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /
İstanbul Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Çizgiyi Okumak

Hasan Aycın Çizgilerinde Görselin İnşası

METE ÇAMDERELİ

KETEBE

Mete amdereli

1962 yılında Balıkesir’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Balıkesir’de tamamladı. Selçuk Üniversitesi’nde filoloji okudu (1983). İstanbul Üniversitesi’nde dilbilim alanında yüksek lisans (1993), iletişim alanında doktora (1997) yaptı. Çeşitli üniversitelerde çalıştı. Halen İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde öğretim üyesi.

Yazarın, *Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler, Yönetişim ve Reklam İletişimi, Reklam Dergi ve Gazeteleri, İletişime Giriş, Reklamın Görme Dediği, Din Ekranda Nasıl Durur* adlı kitaplarının yanında çok sayıda makale, çeviri ve derlemesi bulunuyor. Yazar reklam, hakla ilişkiler ve medya-din konularında ortak editörlü kitap çalışmaları da yürütmüştür.

İÇİNDEKİLER

Takriz / 7

Başlarken / 11

Bir Metin Olarak Hasan Aycın'ı Okumak / 13

Görsel Uzamda Çizgisel Bir Görsel: Ahir Zaman Ateşi / 25

Bir Görsel Siyer Anlatısı Olarak Çizgisel Bir Görsel:

Ehli Beyt / 49

Çizgisel Surette Peygamber Temsili / 75

Bitirirken / 95

Takriz

Mete amdereli'nin Gözünden Hasan Aycın'a Dair  Mesele

Bazı ilişkiler bir ortak payda etrafında gelişir. Bu ortak payda ilişkinin yaslandığı ana ilke gibidir. Hasan Aycın; ben, mer Lekesiz ve Mete amdereli'yle aramızdaki ilişkinin ortak paydası olmuştur. Zihnimiz bulanıp dilimiz dolaştığında bu ortak paydada buluşur, geldiğimiz noktayı sorgulardık. Bu aynı zamanda ona göre hiza almak anlamına geliyordu. Her hizadan sonra o, bıkmadan, usanmadan bizlere misyon bierdi. Bizi kendince bir yerlere yerleştirir ve ısrarla orada görmek isterdi. Őimdi, bunca yıl sonra Hasan Aycın bizi görmek istediği yerde görüyor mu, yoksa kimi hayal kırıklıkları yaşıyor mu, bilmiyorum. Bilmiyorum, çünkü o, gönül kırıcı Őeyler söylemektense içine atmayı yeğler. Bazen sesini yükseltse de yükselen ses hep bir sınırı gözetir ve o sınırı ihlal etmez. Sınırı gözeten ama hep bilinçli ses ortak payda etrafında olur, hiçbir zaman yılların hukuku iđnenmez. Ancak zaman zaman bizlere yönelttiği sitemlerinden, bizim “tam olamadığımızı” çıkarmak mümkün.

Yolun başında hiç düşünmediğimiz, hesaplamadığımız bir Şey oldu ve üçümüz de Hasan Aycın'la ilgili birer monografi

yazmış olduk. Ömer'inki kavramlardan hareketle, özellikle imge ve simgenin merkeze alındığı bir çözümleme oldu. Benimkisi, çizgileri belirli kategorilerde toplayıp anlamın derdine düşmekti. Mete'ninki çizgileri bir yöntem dahilinde okumak oldu. Sanki bu üç kitap yan yana konduğunda kendi eksikliklerini birbiriyle tamamlayacak bir yapı arz ediyor; tıpkı birbirimizle ilişkilerimizde olduğu gibi. Dikkatli okur, kitaplar arasındaki ortak paydayı rahatlıkla görebilecektir.

*

Mete Çamdereli, Hasan Aycın'ın çizgilerini -bir yöntem de önererek- okuduğu, anlamaya ve anlamlandırmaya çalıştığı bu kitabında üç temel meseleyi ele alıyor. Bu üç mesele aslında Aycın'ın uzun çizgi serüveninden alınan üç kesittir. Aldığı kesitler öylesine isabetlidir ki sanatçının dünyaya bakışının ve bu bakıştan neşet eden çizgi dünyasının özünü ortaya çıkarır.

Birinci mesele; imanın, ahir zamanda elde taşınan ateşe dönüşeceğini söyleyen hadise atf yapan çizgide ele alınır. İnsanın sahip olduğu kimlikle inanışları arasında dolaysız bir bağ vardır ve bu bağ insanı kendisi yapar. Kendi olmanın bir bedeli vardır, bu bedel göze alındıkça insan kendisi olarak kalabilir. Dolayısıyla birinci meseleyi kimlik, kendilik bağlamında değerlendirebiliriz.

İkinci mesele; Ehlibeyt bağlamında, Hz. Peygamber'in çekirdek ailesinden bugünlere kadar genişleyerek gelen aile ve geniş anlamıyla millet olma bilincidir diyebiliriz. Bir anlamda kimliğin yarattığı bağlılık ve bu bağlılığın doğurduğu hukuk, ikinci meselenin nirengi noktasını oluşturur.

Üçüncü mesele; Hz. Peygamber'in temsilidir. Yani onun siretinin ve suretinin kopmaz, parçalanamaz bütünlüğünün farklı formlarda temsilidir. Söz konusu temsiller sayesinde, Hz. Peygamber'in oluşturduğu sünnet/gelenek bugünlere taşın-

rak, kimlik ve hukuk meselelerinin ne şekilde hayata aktarılacağına dair bakış keskinleştirilir.

Mete Çamdereli'nin "Hiçbir suretin O'nu ne tasvir etmeye ne de taklit etmeye gücünün yetmeyeceği çizgilerdeki müeddep tutumdan kolaylıkla anlaşılır," saptaması Hasan Aycın'ın çizgilerine yönelik olduğu kadar kendi çözümlemelerine de yöneliktir. Hasan Aycın'ın meselelerini çizgileştirirken gösterdiği hassasiyet, onunla ilgili yapılacak çalışmalara da sınır çeker. Mete Çamdereli her daim bu sınırın bilincinde olarak çözümlemelere girişir ve müeddep tavrını korur.

*

Her kitap eksiktir, tıpkı her okumanın eksik olması gibi. Her anlama, anlamlandırma, yorumlama da eksiktir. Bu eksiklik eylemden kaynaklanmayıp insanın yapısına aittir. İnsan eksik bir varlıktır ve ondan sadır olan her şey eksiktir. Ancak bu olumsuz bir nitelik olmayıp insan eylemlerinin temel dinamiğini oluşturur.

Mete Çamdereli, "Ayrıca, söylenebilir ki, gerek çizgiye yaklaşım yöntemi gerek kaynak-çizeri anlama ve anlatma çabası her daim geliştirilebilirdir. Burada büyük ölçüde bunu ilham etmeye çalıştık ve geliştirilebilir birkaç örnek sunduk, ilgisine sadece fikir verdik. Nihai okuma, anlama ve anlamlama kuşkusuz muhatabındır; muhatabındaki karşılıklardadır" diyerek söz konusu dinamiğe vurgu yapmaktadır.

Her eylemimiz, yaptıklarımızın özünde olan eksikliği telafi çabası değil midir?

Cemal Şakar